

Streszczenie w języku polskim

We współczesnych słownikach jedno- i dwujęzycznych, przeznaczonych dla osób uczących się danego języka obcego, coraz częściej pojawiają się przy wybranych leksemach *okienka informacyjne*. Zawierają one dodatkowe informacje z zakresu szeroko rozumianej wiedzy o krajach języka docelowego, a także o samym użyciu tego języka. Przygotowana rozprawa doktorska ma charakter analityczny i wpisuje się w badania leksykograficzne i glottodydaktyczne. Przedmiotem pracy jest analiza i klasyfikacja okienek informacyjnych w słownikach jedno- i dwujęzycznych na przykładzie języka niemieckiego jako obcego, a jej głównym celem jest określenie stopnia przydatności okienek informacyjnych w procesie nauki języka niemieckiego.

Przedłożona praca składa się z sześciu rozdziałów, które zawierają część teoretyczną (rozdziały 1–3) i część praktyczną (rozdziały 4–6). Po nich następują wnioski końcowe, bibliografia oraz streszczenia w językach polskim i angielskim.

W rozdziale pierwszym przedstawiono cele rozprawy, budowę pracy oraz ogólną charakterystykę materiału badawczego.

Rozdział drugi zawiera rozstrzygnięcia terminologiczne oraz ogólną charakterystykę monolingwalnych i bilingwalnych słowników uczącego się.

Rozdział trzeci stanowi bezpośrednią podbudowę części praktycznej. Objąsnilo w nim termin *okienka informacyjne*, przedstawiono stan dyskursu metaleksykograficznego na temat okienek informacyjnych, a także odniesiono się do dotychczasowych prób klasyfikacji okienek na bazie analizowanych wybranych słowników.

W rozdziale czwartym opisano badane słowniki pod kątem ich makro-, mikro- i mediostruktury, z uwzględnieniem informacji o okienkach w tekstach zewnętrznych i samego usytuowania okienek w częściach hasłowych.

Zasadniczą analizę okienek informacyjnych w rozdziale piątym poprzedza opis celów szczegółowych i metody prezentacji wyników. Następnie okienka informacyjne są analizowane w poszczególnych podgrupach słowników (5.2. – niemieckie słowniki monolingwalne DaF, 5.3. – niemiecko-polskie i polsko-niemieckie słowniki uczącego się, 5.4. niemiecko-angielskie i angielsko-niemieckie słowniki uczącego się).

W rozdziale szóstym dokonano porównania i oceny zbadanych okienek w perspektywie leksykograficznej i glottodydaktycznej. Przedstawiono uwagi krytyczne oraz własne propozycje modyfikacji i uzupełnień okienek.

W ostatniej części rozprawy przedstawiono wnioski końcowe, wskazując także na otwarte problemy badawcze, które wychodzą poza ramy niniejszej pracy.

Streszczenie w języku angielskim

In modern monolingual and bilingual learner's dictionaries, designed for individuals learning a foreign language, 'boxed entries' appear more and more often alongside selected lexical entries. They contain additional information about the broad knowledge of the target language countries, as well as about the usage of the language. The doctoral dissertation presented above is analytical in nature and falls within the scope of lexicographical and glottodidactic research. The subject of this thesis is the analysis and classification of boxed entries in monolingual and bilingual dictionaries, using the example of German as a foreign language, and its main objective is to determine the usefulness of boxed entries in the process of learning German.

The paper consists of six chapters, which include the theoretical segments (chapters 1–3) and the practical segments (chapters 4–6). These chapters are followed by the final conclusions, bibliography, and summaries in Polish and English.

Chapter one presents the objectives of the dissertation, the structure of the paper, and a general characterization of the research material.

Chapter two contains terminological clarifications and a general characterization of monolingual and bilingual learner's dictionaries.

Chapter three provides the direct foundation for the practical part. It explains the term 'boxed entries', presents the state of metalexigraphic discourse on boxed entries and refers to previous attempts to classify boxed entries based on the analyzed selected dictionaries.

Chapter four describes the examined dictionaries in terms of their macro-, micro-, and mediostructure, taking into account information about boxed entries in outer texts.

The substantial analysis of boxed entries in chapter five is preceded by a description of specific goals and the method of presenting the results. Then, the boxed entries are

analyzed within specific subgroups of dictionaries (5.2. – German monolingual dictionaries, 5.3. – German-Polish and Polish-German learner's dictionaries, 5.4. – German-English and English-German learner's dictionaries).

In chapter six, an evaluation of the examined boxed entries is conducted from a lexicographical and glottodidactic perspective. Critical remarks and proposals for modifications and additions are presented.

The final part of the dissertation presents the concluding remarks.